

Anayasa Mahkemesi Birinci Bölüm — B. No: 2023/13300 (9.12.2025)

Karar metni resmî kaynaktan aktarılmıştır; heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

KARAR

(Başvuru Numarası: 2023/13300)

Karar Tarihi: 9/12/2025

GİZLİLİK TALEBİ KABUL

[Başvurucunun kimliği Anayasa Mahkemesince gizli tutulmuştur. Heyet, raportör ve vekil bilgileri bu derlemeye alınmamıştır.]

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, kamu görevlisi olan başvurucunun sosyal medya hesabı üzerinden yaptığı paylaşım nedeniyle disiplin cezası ile cezalandırılmasının ifade özgürlüğünü ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucu, başvuruya konu olayların yaşandığı tarihte İstanbul'da Vergi Müfettişi olarak görev yapmaktadır. Başvurucu bir sosyal medya platformunda "Vergi Müfettişleri" isimli grupta COVID-19 kapsamında alınan tedbirler nedeniyle uzaktan çalışma ile ilgili Vergi Müfettişlerine gönderilen 25/3/2020 tarihli yazıyı eleştiren bir paylaşım yapmıştır. Başvurucu hakkında söz konusu paylaşım nedeniyle disiplin soruşturması başlatılmıştır. Söz konusu paylaşım şöyledir:

"Uyarıda göze çarpan ve detaylandırılmayan hususlar ise şu şekildedir; 1-) Vdk bis ve eybs sistemlerine giriş yapmadan önce traş olup takım elbise giyecekmiyiz? 2-) Vdk bis ve eybs sistemlerine geç giriş yapmamız durumunda ya da gün içerisinde vdkbs ve eybs sistemlerini birkaç saat kapatıgp evde tv izlemeye başladığımızda saatlik izin kullanacak mıyız? 3-) Vdk bis ve eybs akşam saat 17.00 dan sonra yapılan girişler mesaiden sayılacak mı? 4-) Vdk bis ve eybs açıkken müfettişin iş mi yaptığı yoksa iş dışında farklı bir konuyla mı ilgilendiği nasıl denetime tabi tutulacak. Görüntülü arama ya da evimize kamera yerleştirme gibi daha ileri tekniklerle kontrol yapılması gibi bir husus gündemde bulunmakta mıdır?"

3. Başvurucu, disiplin soruşturması kapsamında sunduğu savunmasında COVID-19 salgını kapsamında alınan tedbirler nedeniyle uzaktan çalışma ile ilgili kişisel görüşlerini ifade ettiğini, kabul edilebilir eleştiri sınırları içerisinde kalan paylaşımının devlet memurunun vakarına yakışmayan tutum olarak değerlendirilemeyeceğini ileri sürmüştür. Soruşturma sonucunda; başvurucunun yaptığı paylaşımda devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunduğu belirtilmiştir. Başvurucunun 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 125. maddesinin birinci fıkrasının (A) bendinin (e) alt bendi uyarınca "Devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışlarda bulunduğu" gerekçesiyle uyarma cezası ile cezalandırılmasına karar verilmiştir. Başvurucunun anılan karara karşı yaptığı itiraz, disiplin kurulu tarafından reddedilmiştir.

4. Başvurucu, hakkında tesis edilen disiplin cezasının iptali istemiyle dava açmıştır. İstanbul 4. İdare Mahkemesi (Mahkeme) davanın reddine karar vermiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şöyledir:

"11. Dosyada mevcut soruşturma raporu ve eki belgeler ile davacının savunmasının incelenmesinden; davacının söz konusu paylaşımları yaptığı tarihte Anadolu Grup Başkanlığı'na bağlı olarak görev yaptığı, katılımcısı olduğu 'VDK 5. PROMOSYON' isimli

Whatsapp sosyal medya grubunda Maltepe KOÖM Grup Başkanlığının COVID-19 kapsamında alınan tedbirler nedeniyle uzaktan çalışma ile ilgili Vergi Müfettişlerine göndermiş olduğu 25.03.2020 tarih ve E.10766 sayılı 'Kamu Çalışanlarına Yönelik İlave Tedbirler' konulu yazısının ve eki 22.03.2020 tarih ve 2020/4 sayılı 'COVID-19 Kapsamında Kamu Çalışanlarına Yönelik İlave Tedbirler' konulu Cumhurbaşkanlığı Genelgesi kapsamında Grup Başkanlığınca belirlenen ilkeler ile uyulacak esasların belirlenmesine ilişkin yazıya dair iki paragrafın kesilerek grup içinde Maltepe grubuna gönderilen yazı olduğu belirtilerek paylaşıldığı, bunun üzerine anılan Whatsapp grubunda paylaşılan yazı üzerinden sistemi eleştiren yorumlar yapıldığı, davacının da 'Arkadaşlar Facebook vergi müfettişleri grubunda paylaştım bu gönderiyi orada yorumlarınızla duruma tepki göstermenizi rica ediyorum' şeklinde paylaşım yaparak yaptığı paylaşımın etkileşimin çoğaltılması yönünde tavır sergilediği, akabinde 'Arkadaşlar şu an Maltepe grup başkanı beni aradı facebooktaki paylaşımı kaldır beni ara diyip telefonu yüzüme kapattı' şeklinde paylaşım yaptığı, bahsi geçen 'Vergi Müfettişleri' isimli Facebook sosyal medya grubunda ise yine davacı tarafından daha önce Whatsapp grubuna fotoğraf şeklinde atılan COVID-19 kapsamında alınan tedbirler nedeniyle uzaktan çalışma ile ilgili Vergi Müfettişlerine Maltepe Grup Başkanlığınca gönderilen 25.03.2020 tarih ve E.10766 sayılı yazının paylaşarak 'Uyarıda göze çarpan ve detaylandırılmayan hususlar ise şu şekildedir; 1-) Vdk bis ve eybs sistemlerine giriş yapmadan önce traş olup takım elbise giyecekmiyiz? 2-) Vdk bis ve eybs sistemlerine geç giriş yapmamız durumunda ya da gün içerisinde vdkbs ve eybs sistemlerini birkaç saat kapatıp evde tv izlemeye başladığımızda saatlik izin kullanacak mıyız? 3-) Vdk bis ve eybs akşam saat 17.00 dan sonra yapılan girişler mesaiden sayılacak mı? 4-) Vdk bis ve eybs açıkken müfettişin iş mi yaptığı yoksa iş dışında farklı bir konuyla mı ilgilendiği nasıl denetime tabi tutulacak. Görüntülü arama ya da evimize kamera yerleştirme gibi daha ileri tekniklerle kontrol yapılması gibi bir husus gündemde bulunmakta mıdır?' şeklinde Whatsapp grubuna gelen yorumları da derleyerek eleştirel yorumlarda bulunduğu görülmüştür.

12. Olayda, gerek dosyada mevcut paylaşımların incelenmesinden, gerekse de davacının bu paylaşımları yaptığının soruşturma kapsamında verdiği kendi savunması ile de ikrar ettiğinin görülmesinden, davacının anılan paylaşımlarının Devlet memurunun vakarına yakışmayan tutum ve davranışlar içerdiğinin sübuta erdiği anlaşılmıştır.

13. Bu durumda; her ne kadar davacı tarafından Whatsapp grubunda başkaları tarafından yapılan yorumların Facebook üzerinden paylaşıldığı ifade edilse de anılan paylaşımları kendi ifadesi olduğu izlenimi vererek herhangi bir alıntı yapılmadan sosyal medyaya taşıdığı ve yapılan paylaşımların Devlet memurunun vakarına yakışmayan tutum ve davranışlar içerdiği sabit olduğundan davacının fiili ile uyumlu ve orantılı olarak 'Uyarma' disiplin cezası ile tecziye edilmesine ilişkin dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı..."

5. Başvurucu, bu karara karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur. Bölge İdare Mahkemesi başvurucunun istinaf talebini kesin olarak reddetmiştir.

6. Başvurucu nihai kararı 24/1/2023 tarihinde öğrendikten sonra 22/2/2023 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

7. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

8. Başvurucu; COVID-19 kapsamında çalışma şartlarına ilişkin yazının bir kısmının kırpılarak kendisinin de üyesi olduğu vergi müfettişleri ve vergi müfettiş yardımcılarından oluşan bir sosyal medya grubunda paylaşıldığını, bu yazı hakkında grupta mizahi paylaşımlar yapıldığını, bu eleştiri ve yorumlara birtakım ilaveler yaptığı metni -sadece aktif

olarak çalışan vergi müfettişlerinin üyesi olduğu ve paylaşımların sadece grup üyelerince görülebildiği- başka bir sosyal medya grubunda paylaştığını belirtmiştir. Başvurucu, kullandığı hangi ifadenin devlet memurunun vakarına yakışmadığının açıklanmaması ve idarenin paylaşımı kaldırmasını istemesi üzerine kaldırdığının dikkate alınmaması nedeniyle gerekçeli karar hakkının, disiplin cezası almasına sebep olan paylaşımdan çok daha ağır paylaşımları yapanlara disiplin cezası verilmemesi ve disiplin cezası öncesinde yeterli savunma imkânı tanınmaması nedeniyle silahların eşitliği ilkesinin, hakaret ve iftira içermeyen kurumsal imajı ve saygınlığı zedelemeyen mizahi paylaşımları nedeniyle disiplin cezası ile cezalandırılmasının ifade özgürlüğü ve adil yargılanma hakkını ihlal ettiğini ileri sürmüştür.

9. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde; başvurucunun temel hak ve hürriyetlerinin ihlal edilip edilmediği konusunda yapılacak incelemede Anayasa ve ilgili mevzuat hükümleri ile somut olayın kendine özgü koşullarının da dikkate alınması gerektiği belirtilmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

10. Başvurucunun hak ihlali iddialarının bir bütün hâlinde Anayasa'nın 26. maddesinde koruma altına alınan ifade özgürlüğü kapsamında incelenmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

11. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

12. Başvurucunun yaptığı sosyal medya paylaşımıyla devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışta bulunduğu gerekçesiyle uyarma cezası ile cezalandırılmasının ifade özgürlüğüne yönelik bir müdahale olduğu değerlendirilmiştir. İfade özgürlüğüne yapılan müdahalenin dayanağı olan 657 sayılı Kanun'un 125. maddesinin birinci fıkrasının A bendinin (e) alt bendinin kanunla sınırlama ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır. Müdahalenin devlet memurunun itibar ve güveninin sağlanmasına yönelik önlemlerin bir parçası olduğu ve Anayasa'nın 26. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan kamu düzeninin korunması meşru amacını taşıdığı değerlendirilmiştir. İfade özgürlüğüne yönelik bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için zorunlu bir toplumsal ihtiyacı karşılaması ve orantılı olması gerekir (AYM, E.2007/4, K.2007/81, 18/10/2007; [GK], B. No: 2014/12151, 4/6/2015, §§ 53-55; [GK], B. No: 2013/9343, 4/6/2015, §§ 70-72). Bu itibarla müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluğu yönünden inceleme yapılacaktır.

13. Somut olayda başvurucunun yaptığı sosyal medya paylaşımının devlet memuru vakarına yakışmayan tutum ve davranışlardan olduğu gerekçesiyle başvuru hakkında disiplin cezası uygulanmıştır (bkz. § 3). Yargılama mercilerince yapılan denetimde de söz konusu paylaşımın devlet memurunun vakarına yakışmayan tutum ve davranışlar içerdiği belirlemesiyle davanın reddine karar verilmiştir (bkz. § 4).

14. Anayasa Mahkemesi birçok kararında kamu görevlisinin anayasal ve yasal konumuna, tâbi olduğu statü hukukunun getirdiği ödev ve sorumlulukların temel hak ve özgürlükler karşısındaki durumuna ve kamu görevlisine uygulanan disiplin cezalarının amaç ve kapsamına ilişkin değerlendirmelerde bulunmuştur. Bununla birlikte anılan kararlarda, düşünce açıklamaları nedeniyle kamu görevlisi hakkında disiplin cezası uygulayan idarenin ve bu tür müdahalelerin hukuka uygunluğunu denetleyen yargı mercilerinin -subjektif yorumlardan kaçınmaları için- yapmaları gerekenleri belirtmiştir (benzer değerlendirmeler için bkz. [1. B.], B. No: 2018/36354, 18/10/2022, §§ 30-34).

15. Bu itibarla somut olayda başvurucunun devlet memuru vakarına yakışmayan bir paylaşımda bulunduğu kabul edildiği de gözönüne alındığında idare ve yargı mercilerinin en azından şu değerlendirmeleri yapmaları beklenir:

i. Söz konusu olan ifade özgürlüğü olduğu için devlet memurlarının da birer birey olduğu, siyasi görüş sahibi olma, ülke sorunlarıyla ilgilenme, tercih yapma gibi sosyal yönleri sahip olma haklarının bulunduğu gözardı edilmemelidir ([2. B.], B. No: 2013/6152, 24/2/2016, § 49; [1. B.], B. No: 2017/30798, 29/9/2020, § 27; [1. B.], B. No: 2016/3585, 12/6/2019, §§ 34, 35).

ii. Sosyal yönleri de bulunan bireyler oldukları düşünüldüğünde kamu görevlilerinin her tür düşünce açıklamasının değil statü hukukunun sağladığı itibar ve güvene veya vakara aykırılık teşkil ettiği yolunda haklı ve objektif bir kanaat uyandıran açıklamalarının kamu görevlisine duyulan güven ve itibarı sarstığı kabul edilmelidir. Dolayısıyla eylemlerin değerlendirmesinde hizmet dışında kullanılan ifadelerin dile getirildiği koşullar gözetilmeli ve yapılan ifade açıklamasının kamu görevlisinin bulunduğu konum ve üstlendiği devlet görevinin -içeriğiyle birlikte değerlendirildiğinde- itibar ve güven duygusunu sarsmaya elverişli olduğu veya vakarına yakışmadığı ortaya konulmalıdır (kamu görevlilerinin siyasi partilere yönelik sosyal medya paylaşımları yönünden yapılan değerlendirmeler için bkz. [2. B.], B. No: 2019/1396, 2/11/2022, § 34).

iii. Bununla birlikte somut olayın koşullarında kamu görevlisinin düşünce açıklamasını kamu görevi statüsünün ve görev yaptığı alanın kendisine sağladığı unvanı dâhil herhangi bir olanağı kullanarak yapmış ise bunun gösterilmesi gerekir (kamu görevinin niteliğine ilişkin olarak bkz. [GK], B. No: 2014/12143, 16/11/2017, § 47).

iv. Buna ilaveten yapılan düşünce açıklamasının kamu hizmetlerinin sürekliliğini, etkinliğini, verimliliğini ya da gereği gibi yerine getirilmesini ne şekilde etkilediğinin ve cezayı gerekli kılan -devlet organizasyonu içinde düzenin bozulması, hizmetlerin yürütülememesi gibi- sonuçların neler olduğunun veya bu tür sonuçlara neden olmasının kuvvetle muhtemel olduğunun ortaya konulması gerekir (benzer değerlendirmeler için bkz. [GK], B. No: 2017/32534, 21/1/2021, §§ 61, 63; [2. B.], B. No: 2017/34185, 16/3/2022, §§ 42, 44).

v. Her durumda kamu görevlisinin ödev ve sorumluluk derecesinin, bulunduğu konum ve görev yaptığı alanla bağlantılı olarak belirlenmesi gerekmektedir ([2. B.], B. No: 2014/11036, 16/6/2016, § 55; B. No: 2013/6152, § 48; öğretmenler yönünden benzer değerlendirmeler için [2. B.], B. No: 2017/31733, 7/10/2021, § 54; [1. B.], B. No: 2017/26800, 13/1/2022, §§ 42, 43).

vi. Hükmedilen disiplin cezasıyla kamusal önemi bulunan objektif amaca ulaşılabilceği, başka bir deyişle kamu görevlisinin cezalandırılmasının zorunlu bir sosyal ihtiyaca karşılık geldiği gösterilmeli; düşünce açıklamasının kamu görevini etkileme derecesiyle orantılı bir disiplin cezasına hükmedilmelidir ([GK], B. No: 2017/15462, 29/9/2021, § 45; [1. B.], B. No: 2018/15359, 17/11/2021, § 37; [1. B.], B. No: 2018/24874, 31/3/2022, § 45).

vii. Değerlendirmelerin olabildiğince açık, spesifik ve tekil olarak yapılması gerekmektedir (bireyselleştirilmiş değerlendirme zorunluluğuna ilişkin olarak bkz. B. No: 2018/15359, § 41).

16. Başvurucu hakkında yürütülen disiplin soruşturması sonucunda idarece paylaşım içeriği ve yapılan yorumun devlet memurunun vakarına yakışmayan tutum ve davranış içerdiği belirtilerek başvuru konusu disiplin cezasının tesis edildiği, yargılama mercilerinin ise başvuruya konu paylaşımın devlet memurunun vakarına yakışmayan tutum ve davranış içerdiğini belirtmek dışında söz konusu kanaate nasıl ulaştığına yönelik somut bir açıklamada bulunmadığı görülmektedir. Dolayısıyla anılan mercilerin Anayasa Mahkemesinin kamu görevlisinin ifade özgürlüğüne yapılan böyle bir müdahalede uygulanmasını öngördüğü ve yukarıda sıralanan değerlendirmeleri yapmadığı anlaşılmıştır.

17. Eldeki başvuruda idare ve yargılama mercileri, disiplin cezasına konu ifadelerin neden devlet memurunun vakarına yakışmadığı, bu paylaşımın çalışma düzenini ne şekilde etkilediği ya da etkileme potansiyeli olduğu hususunda bir açıklamada bulunmamıştır. Benzer şekilde başvuruçunun disiplin cezası almasına sebep olan paylaşımı sadece aktif olarak çalışan vergi müfettişlerinin üyesi olduğu kapalı bir grupta (paylaşımların sadece grup üyelerince görülebildiği bir sosyal medya hesabında) yaptığı iddiasının da yargılama mercilerince yapılan değerlendirmelerde dikkate alınmadığı, bu iddianın disiplin cezasının gerekliliği bağlamındaki etkilerinin tartışılmadığı görülmektedir.

18. Anayasa Mahkemesi, çok sayıdaki kararında ifade özgürlüğüne gerekçesiz olarak veya Anayasa Mahkemesince ortaya konulan kriterleri karşılamayan bir gerekçe ile yapılan müdahalelerin Anayasa'nın 26. maddesini ihlal edeceğini ifade etmiştir. İfade özgürlüğüne yapılan bir müdahalenin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun kabul edilebilmesi için kamu makamları tarafından ortaya konulan gerekçelerin ilgili ve yeterli olması gerekir (diğerleri arasından bkz. [1. B.], B. No: 2014/1577, 25/10/2017, § 58; B. No: 2014/12151, § 56; [1. B.], B. No: 2014/6128, 7/7/2015, § 56; [GK], B. No: 2018/17635, 26/7/2019, § 120).

19. Yukarıdaki bilgiler dikkate alındığında değerlendirmelerinde Anayasa Mahkemesinin kabul ettiği standartları uygulamayan idare ve Mahkemenin başvuruçunun bir disiplin cezası ile cezalandırılmasının zorunlu toplumsal bir ihtiyaca karşılık geldiğini ilgili ve yeterli bir gerekçe ile ortaya koyduğunun kabul edilmesi mümkün olmamıştır.

20. Açıklanan gerekçelerle başvuruya konu demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun olmayan müdahalenin Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünü ihlal ettiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

21. Başvurucu yeniden yargılama yapılması ile birlikte 100.000 TL maddi ve 100.000 TL manevi tazminat taleplerinde bulunmuştur.

22. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

23. İhlalin niteliği dikkate alınarak başvuruçuya net 34.000 TL manevi tazminat ödenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Başvurucu, maddi zarara ilişkin olarak bilgi/belge sunmadığından maddi tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

- A. Kamuya açık belgelerde başvuruçunun kimliğinin gizli tutulması talebinin KABULÜNE,
- B. İfade özgürlüğünün ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,
- C. Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün İHLAL EDİLDİĞİNE,
- D. Kararın bir örneğinin ifade özgürlüğünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere İstanbul 4. İdare Mahkemesine (E.2022/164,

K.2022/1234) GÖNDERİLMESİNE,

E. Başvurucuya net 34.000 TL manevi tazminat ÖDENMESİNE, tazminata ilişkin diğer taleplerin REDDİNE,

F. 1.480,40 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 41.480,40 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

G. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

H. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 9/12/2025 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.